

MARCIN NIEDBAŁA¹

Dylemat odpowiedzialności karnej z tytułu generowania pornografii przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji²

Wpłynął: 1.07.2023. Akceptacja: 22.09.2023

Streszczenie

Obserwowany w ostatnich latach proces rozwoju sztucznej inteligencji (dalej: SI) prowadzi do przełomowych osiągnięć w wielu dziedzinach ludzkiego życia, takich jak medycyna, rolnictwo czy nauka. Niemniej, pomimo licznych wynikających z niego korzyści, proces ten w sposób nieunikniony stwarza również pole do nowych nadużyć. Dotyczy to w sposób szczególny pornografii dziecięcej, w przypadku której systemy SI coraz częściej wykorzystywane są do generowania nagich wizerunków małoletnich, zarówno istniejących w rzeczywistości, jak i fikcyjnych. Przypadki te, głośno komentowane w debacie publicznej, prowadzą do wątpliwości, czy obowiązujące rozwiązania normatywne dostosowane są do zwalczania tego nowego zjawiska. Celem artykułu jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy *de lege lata* możliwe jest skuteczne pociągnięcie do odpowiedzialności karnej sprawców wykorzystujących systemy SI do generowania pornografii dziecięcej (także przedstawiającej fikcyjne postaci). Dodatkowo analizie poddano odpowiedzialność karną twórców wykorzystywanych w tym procesie systemów SI oraz podmiotów świadczących usługi hostingu zarządzających stronami internetowymi wykorzystywanymi do rozpowszechniania owych materiałów pornograficznych.

Słowa kluczowe: sztuczna inteligencja, pornografia dziecięca, prawo karne, deepfake.

---

¹ Dr Marcin Niedbala, e-mail: marcin.niedbala@radcy-prawni.eu; ORCID: 0000-0001-9580-9707.

² Badania wykorzystane w artykule nie zostały sfinansowane przez żadną instytucję.

MARCIN NIEDBAŁA

The Problem of Criminal Liability for Generating Pornography Using Artificial Intelligence³

Abstract

The process of advancement of artificial intelligence (hereinafter: AI) seen in recent years results in breakthroughs in many areas of human life, such as medicine, agriculture, and science. However, despite its many advantages and benefits, it also inevitably creates room for abuse. This is particularly true of child pornography, where AI systems are increasingly being used to generate nude images of minors — both existing in reality and fictional. These cases, given much attention in the public debate, cause doubts as to whether existing normative solutions are suitable to combat this new phenomenon. The article aims to answer the question of whether the existing law makes it possible to successfully prosecute perpetrators who use AI systems to generate child pornography (including that depicting fictional characters). In addition, it also offers an analysis of the criminal liability of the developers of the AI systems used in this process and of the hosting providers managing the websites used to distribute such pornographic content.

Keywords: artificial intelligence, child pornography, criminal law, deepfake.

---

³ The research in this article has not been supported financially by any institution.

Wprowadzenie

W ostatnich latach można zaobserwować nabierający rozpędu proces rozwoju sztucznej inteligencji (dalej: SI), która jest coraz częściej wykorzystywana niemalże w każdym aspekcie codziennego życia. Systemy SI wspomagają działalność człowieka, umożliwiając sprawniejsze podejmowanie decyzji czy lepszą personalizację świadczonych usług. Wykorzystanie sztucznej inteligencji w medycynie daje możliwość dokładniejszego diagnozowania chorych, a także wspierania ich leczenia i późniejszej rekonwalescencji⁴. Jej zastosowanie jest możliwe także w celu przeciwdziałania procesowi zmiany klimatu i jego negatywnym skutkom przez np. redukcję emisji generowanych przez transport, rolnictwo i przemysł, czy też prognozowanie ekstremalnych warunków pogodowych⁵. Nie bez znaczenia pozostaje również znaczenie SI dla rozwoju nauki, o czym może świadczyć przykład biologii, w ramach której system SI w zaledwie 18 miesięcy przewidział strukturę niemalże każdego znanego nauce białka, co stanowi przełom mogący przyspieszyć rozwój nowych leków⁶.

Niemniej jednak rozwój sztucznej inteligencji, oprócz rozlicznych korzyści, stwarza także pole dla nowych przypadków nadużyć i prowadzi do powstawania nieznanymi wcześniej form popełniania przestępstw czy naruszania praw innych osób. Niechlubny przykład stanowi także wykorzystywanie systemów SI do tworzenia treści pornograficznych. Szczególną dezaprobatę budzą przypadki komputerowego generowania nagich wizerunków osób małoletnich, zarówno istniejących w rzeczywistości, jak i fikcyjnych, kreowanych przez sztuczną inteligencję. Z jednej strony sprawcy dopuszczający się tego rodzaju działań nie są bezkarni, o czym świadczą głośno komentowane przez media postępowania karne i wydawane w tych sprawach wyroki skazujące. Z drugiej strony w debacie publicznej coraz częściej podnoszone są wątpliwości na tle prawnej kwalifikacji tychże skądinąd nagannych zachowań. Zwraca się w szczególności uwagę na to, czy samo

---

⁴ Insider Intelligence, *Use of AI in healthcare & medicine is booming – here's how the medical field is benefiting from AI in 2023 and beyond*, <https://www.insiderintelligence.com/insights/artificial-intelligence-health-care/> (dostęp: 19.05.2023).

⁵ M. Minevich, *How To Fight Climate Change Using AI*, <https://www.forbes.com/sites/markminevich/2022/07/08/how-to-fight-climate-change-using-ai/?sh=5f274222a838> (dostęp: 19.05.2023).

⁶ M. Sparkes, *DeepMind's protein-folding AI cracks biology's biggest problem*, <https://www.newscientist.com/article/2330866-deepminds-protein-folding-ai-cracks-biologys-biggest-problem/> (dostęp: 19.05.2023).

wygenerowanie nagiego wizerunku nieistniejącej w rzeczywistości osoby małoletniej stanowi przestępstwo, czy też jeszcze nie. Wobec tego należy przeanalizować obowiązujące w polskim systemie normatywnym regulacje prawne i zbadać, czy są one dostosowane do tego, wynikającego z rozwoju sztucznej inteligencji, nowego problemu. Potrzebę dokonania przedmiotowej analizy uzasadniają dwa głośno komentowane przez media przypadki dotyczące komputerowego generowania nagich wizerunków małoletnich, w tym fikcyjnych, jak też zgłaszane w Polsce (w tym w ramach interpelacji poselskiej) wątpliwości dotyczące możliwości skutecznego przeciwdziałania temu problemowi na gruncie prawnym.

Przypadki wykorzystania sztucznej inteligencji w celu generowania pornografii dziecięcej

Pod koniec kwietnia 2023 r. kanadyjski sąd wydał wyrok, w którym Steven Larouche, oskarżony o tworzenie i posiadanie dziecięcej pornografii, został skazany na 8 lat pozbawienia wolności. Kanadyjczyka uznano winnym wygenerowania co najmniej siedmiu nagrań przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji (a konkretnie technologii *deepfake*), która posłużyła do nałożenia twarzy małoletnich na ciała innych postaci (również małoletnich). Prawnicy Larouche'a wnosili wprawdzie o niższy wymiar kary, argumentując, iż w trakcie tworzenia filmów nie doszło do żadnego przypadku przemocy wobec dzieci, lecz sędzia podkreślił fakt naruszenia nietykalności seksualnej wszystkich małoletnich, których wizerunki zostały przez oskarżonego wykorzystane. Znamienne jest przy tym, że zdaniem sędziego opisywane postępowanie karne stanowiło pierwsze w historii Kanady dotyczące tworzenia pornografii dziecięcej z wykorzystaniem technologii *deepfake*⁷.

W świetle obowiązujących przepisów kanadyjskiego prawa karnego każdy, kto jest w posiadaniu pornografii dziecięcej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10⁸, przy czym przez pornografię dziecięcą należy rozumieć m.in. fotograficzne, filmowe, wideo lub inne przedstawienie wizualne, niezależnie od tego, czy zostało wykonane za pomocą środków elektronicznych lub mechanicznych, które przedstawiają osobę poniżej osiemnastego roku życia lub osobę, która jest przedstawiana jako osoba poniżej osiemnastego roku życia, i która jest zaangażo-

⁷ J. Serebrin, *Quebec man sentenced to prison for creating AI-generated, synthetic child pornography*, <https://montreal.ctvnews.ca/quebec-man-sentenced-to-prison-for-creating-ai-generated-synthetic-child-pornography-1.6372624> (dostęp: 19.05.2023).

⁸ Zob. art. 163.1 (4) (a) Criminal Code, R.S.C., 1985, c. C-46, <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-46/FullText.html> (dostęp: 19.05.2023).

wana lub jest przedstawiana jako zaangażowana w jawną aktywność seksualną⁹. Tym samym posłużenie się przez Stevena Larouche'a technologią *deepfake* w celu wygenerowania nagrania ukazującego nagie postaci małoletnich bezsprzecznie mogło zostać uznane za czyn zabroniony w prawie kanadyjskim ze względu na spełnienie wskazanych powyżej przesłanek.

Drugi z przypadków dotyczył aresztowania Hiszpana, który, podobnie jak Steven Larouche, został uznany za odpowiedzialnego generowania dziecięcej pornografii przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji. Sprawca używał powszechnie dostępnych w internecie zdjęć małoletnich, które następnie system SI przetwarzał, tworząc drastyczne materiały pedofilskie. O ile schemat działania Hiszpana jest porównywalny do przypadku Stevena Larouche'a, o tyle skala brutalności wygenerowanej pornografii była tak olbrzymia, iż doprowadziła do gorącego dyskursu nie tylko na temat wykorzystywania zdjęć rzeczywistych osób, ale także postaci fikcyjnych, co staje się coraz większym problemem we współczesnym świecie¹⁰. Przykład stanowi algorytm Stable Diffusion, który, pierwotnie pozbawiony jakichkolwiek ograniczeń cenzurujących generowaną treść, stwarzał możliwość tworzenia materiałów pornograficznych przedstawiających osoby zarówno istniejące, jak i fikcyjne, w tym małoletnie¹¹. Problem stał się na tyle poważny, że pod koniec 2022 r. jego twórcy zmuszeni byli wprowadzić aktualizację mającą przeciwdziałać tworzeniu dziecięcej pornografii¹². Zagadnienie to odbiło się echem również w Polsce, czego efektem stanowi interpelacja do Ministra Sprawiedliwości wniesiona 24 stycznia 2023 r. przez posła Pawła Szramkę, który zwrócił uwagę na zagrożenia wynikające z niekontrolowanego wykorzystywania sztucznej inteligencji dla celów kreowania nagich wizerunków małoletnich¹³. Należy wobec tego rozważyć, czy w razie, gdyby tego rodzaju zdarzenie miało miejsce w Polsce, obowiązujące rozwiązania prawnokarne umożliwiłyby pociągnięcie jego sprawcy do odpowiedzialności.

---

⁹ Ibidem.

¹⁰ T. Cotterill, *Paedophiles are using AI to create child abuse images: National Crime Agency warns artificial intelligence is being harnessed to make pictures and 'deep fake' videos of real-life victims*, <https://www.dailymail.co.uk/news/crime/article-11665797/Paedophiles-using-AI-art-generators-create-child-porn.html> (dostęp: 19.05.2023).

¹¹ K. Wiggers, *Deepfakes for all: Uncensored AI art model prompts ethics questions*, <https://techcrunch.com/2022/08/24/deepfakes-for-all-uncensored-ai-art-model-prompts-ethics-questions/> (dostęp: 19.05.2023).

¹² M. Bastian, *Stable Diffusion v2 removes NSFW images and causes protests*, <https://the-decoder.com/stable-diffusion-v2-removes-nude-images-and-causes-protests/> (dostęp: 19.05.2023).

¹³ P. Szramka, *Interpelacja nr 38607 do Ministra Sprawiedliwości w sprawie zagrożeń ze strony algorytmów AI*, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=CNLECS> (dostęp: 19.05.2023).

Generowanie nagich wizerunków małoletnich – odpowiedzialność karna twórcy

Do pornografii dziecięcej odnoszą się przepisy art. 202 § 3-4c ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny¹⁴. Zgodnie z § 4b tego przepisu, kto produkuje, rozpowszechnia, prezentuje, przechowuje lub posiada treści pornograficzne, przedstawiające wytworzony albo przetworzony wizerunek małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Należy zauważyć, iż to ten przepis znajdzie zastosowanie wobec sprawcy tworzącego treści pornograficzne z udziałem małoletniego przy wykorzystaniu technologii *deepfake*, o czym świadczyć będą dalsze rozważania. Należy je przy tym rozpocząć od przytoczenia dla celów porządkowych definicji treści pornograficznych utrwalonej w judykaturze przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 stycznia 2017 roku. Wskazano w nim, iż treści te muszą posiadać łącznie następujące cechy:

- 1) przedstawianie płciowości i życia płciowego człowieka;
- 2) koncentrowanie się wyłącznie na technicznych aspektach płciowości i życia płciowego z pominięciem wszelkiej warstwy intelektualno-personalitycznej;
- 3) ukazywanie ludzkich narządów płciowych w ich funkcjach seksualnych;
- 4) przebijająca z treści przekazu główna intencja twórcy, jaką jest wywołanie podniecenia seksualnego u odbiorcy¹⁵.

W doktrynie zwraca się przy tym uwagę, iż nie jest *a priori* możliwe rozróżnienie tego, co stanowi treści pornograficzne, a co nie, gdyż oceny w tym zakresie będzie musiał każdorazowo dokonywać organ stosujący prawo. Kryterium pomocniczym może być natomiast, poza wskazanymi przez Sąd Najwyższy, walor estetyczny, który im niższy, tym bardziej będzie sugerować, iż dane materiały mają charakter pornograficzny¹⁶.

Małoletnim w rozumieniu art. 202 § 4b k.k. jest każda osoba poniżej 18. roku życia¹⁷. Z kolei produkowanie oznacza w tym przypadku wszystkie czynności niezbędne do wytworzenia tego, co wcześniej nie istniało. Nie ma przy tym znaczenia, czy podejmowane przez sprawcę działania mają charakter profesjonalny, czy amatorski, ani też, z jakich pobudek są podejmowane – na użytek własny, czy w celu

¹⁴ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1138 z późn. zm., dalej k.k.

¹⁵ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2017 r., III KK 188/16, LEX nr 2321853.

¹⁶ M. Berent, M. Filar, *Komentarz do art. 202*, [w:] M. Filar (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 1257.

¹⁷ K. Lipiński, *Komentarz do art. 202*, [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Warszawa 2021, s. 671.

komercyjnego wykorzystania¹⁸. Poza produkowaniem przepis penalizuje działania polegające na rozpowszechnianiu, prezentowaniu, przechowywaniu lub posiadaniu wytworzonego albo przetworzonego wizerunku małoletniego uczestniczącego w czynności seksualnej. Uwzględniając dotychczasowe doświadczenia wynikające chociażby ze sposobu, w jaki wykorzystywany był algorytm Stable Diffusion, i faktu, iż jego użytkownicy dzielili się wygenerowanymi w internecie materiałami, należy uznać, iż także oni będą mogli odpowiadać z tytułu popełnienia czynu zabronionego. Z jednej strony, opublikowanie wygenerowanych treści pornograficznych z udziałem małoletniego na konkretnej stronie internetowej, co do zasady, nie będzie wprawdzie stanowiło prezentowania, gdyż pojęcie to oznacza umożliwienie ich odbioru innym osobom bez konieczności podjęcia przez nie jakiegokolwiek inicjatywy zmierzającej ku zapoznaniu się z tymi treściami¹⁹. Wyjątkiem mogłaby być sytuacja zamieszczenia tego rodzaju materiałów w mediach społecznościowych, choć w tym przypadku najprawdopodobniej zostałyby one sprawnie usunięte lub co najmniej ocenzurowane. Z drugiej strony, publikacja treści pornograficznych nawet na zamkniętym forum internetowym będzie stanowić już rozpowszechnianie²⁰, które również jest penalizowane przez art. 202 § 4b k.k. Odpowiedzialność karną będzie mógł ponieść także każdy użytkownik internetu, który zapisze te materiały na własnym nośniku danych, komputerze, serwerze itp., a tym samym znajdzie się w ich posiadaniu²¹.

Treści pornograficzne, których produkowanie, rozpowszechnianie, prezentowanie, przechowywanie lub posiadanie jest penalizowane na gruncie art. 202 § 4b k.k., mogą przedstawiać zarówno wytworzony, jak i przetworzony wizerunek małoletniego. Przez wytworzony należy rozumieć spreparowany, prezentujący postać, która w rzeczywistości nie istnieje, zaś przetworzony oznacza materiał, w którym obraz realnej osoby został tak zmieniony, że przypomina całkowicie inną osobę²². Powyższa konstatacja oznacza, iż na podstawie przepisu art. 202 § 4b k.k. odpowiedzialność karną poniesie zarówno ten, kto wykorzystuje sztuczną inteligencję do tworzenia pornografii dziecięcej, przedstawiającej nieistniejące w rzeczywistości postaci, jak i sprawca tworzący ją z pomocą technologii *deepfake*. Na gruncie analizowanego przepisu karalne jest wobec tego każde działanie polegające na sztucznym generowaniu treści pornograficznych ukazujących osoby małoletnie, niezależnie od tego, czy osoby te istnieją, czy są fikcyjne. Wniosek ten znajduje

¹⁸ V. Konarska-Wrzosek, *Komentarz do art. 202*, [w:] V. Konarska-Wrzosek (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2020, s. 1021.

¹⁹ K. Lipiński, *op. cit.*, s. 669.

²⁰ *Ibidem*, s. 673.

²¹ *Ibidem*, s. 672.

²² V. Konarska-Wrzosek, *op. cit.*, s. 1023.

swoje uzasadnienie w *ratio legis* § 4b art. 202 k.k., który, zgodnie z założeniem projektodawców wprowadzającej go nowelizacji kodeksu karnego z 2008 r.²³, miał penalizować działania sprawcze polegające na szeroko rozumianym rozpowszechnianiu pornografii dziecięcej, w szczególności wizerunków małoletnich wygenerowanych w systemach komputerowych²⁴. Stanowiło to wyraz implementacji art. 1a (iii) w zw. z art. 3 Decyzji Ramowej Rady z dnia 22 grudnia 2003 r. o zwalczaniu seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej²⁵, która została zastąpiona aktualnie obowiązującą Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej²⁶. W art. 2 lit. c pkt iv tej dyrektywy wskazano, iż pornografia dziecięca oznacza m.in. realistyczne obrazy dziecka uczestniczącego w zachowaniach o wyraźnie seksualnym charakterze lub realistyczne obrazy organów płciowych dziecka, w celach głównie seksualnych. Tym samym należy przyjąć, iż nie ma znaczenia, czy obraz ten przedstawia dziecko rzeczywiste, czy fikcyjne (wygenerowane komputerowo), o ile tylko jest on realistyczny. Podsumowując, wymaga podkreślenia, iż w polskim systemie normatywnym w każdym przypadku wykorzystania sztucznej inteligencji do wytworzenia pornografii dziecięcej, czy to z udziałem istniejących małoletnich, czy postaci fikcyjnych, sprawca może ponieść odpowiedzialność karną.

Generowanie nagich wizerunków małoletnich – odpowiedzialność karna podmiotu świadczącego usługi hostingu oraz twórcy SI

Samo udzielenie odpowiedzi pozytywnej w przedmiocie możliwości skazania osób tworzących pornografię dziecięcą przy wykorzystaniu SI nie rozwiązuje jeszcze wszelkich związanych z tym zagadnieniem wątpliwości. Należy bowiem

²³ § 4b został dodany do art. 202 k.k. na podstawie art. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2008 r. Nr 214, poz. 1344.

²⁴ Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VI kadencji, *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, druk nr 458*, [https://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/BD484FF08B72D63CC12574360036FDB-B/\\$file/458.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/BD484FF08B72D63CC12574360036FDB-B/$file/458.pdf), s. 3 (dostęp: 22.05.2023).

²⁵ Decyzja Ramowa Rady 2004/68/WSiSW z dnia 22 grudnia 2003 r. dotycząca zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej, Dz.U. UE. L. 2004, nr 13, s. 44.

²⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW, Dz.U. UE. L. 2011, nr 335, str. 1 z późn. zm.

wskazać, iż analizowany problem spotęgowały w ostatnim czasie dwa czynniki: z jednej strony udostępnienie algorytmu SI umożliwiającego generowanie przedmiotowych materiałów, a z drugiej strony swego rodzaju przyzwolenie ze strony podmiotów świadczących usługi hostingu zarządzających stronami internetowymi, za pośrednictwem których te materiały były i w dalszym ciągu są możliwe do rozpowszechniania.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do odpowiedzialności podmiotu świadczącego usługi hostingu, należy zwrócić uwagę na art. 14 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną²⁷, który wyłączenie jego odpowiedzialności za przechowywane dane uzależnia od następujących przesłanek: braku wiedzy o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności (1), zaś w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze tych danych lub związanej z nimi działalności – niezwłocznego uniemożliwienia dostępu do tych danych (2). W drugim przypadku sytuacja będzie stosunkowo prosta do oceny, gdyż decydujące znaczenie będzie miało ustalenie, czy usługodawca podjął wymagane przepisem działania, tj., w kontekście podejmowanych rozważań, czy zablokował dostęp do treści o charakterze pornografii dziecięcej. Szerszej analizy wymaga natomiast kwestia braku jego uprzedniej wiedzy o bezprawności tychże materiałów. W doktrynie zwraca się uwagę na obserwowaną w judykaturze tendencję do rozszerzającej wykładni przesłanki wiedzy usługodawcy²⁸. Dla przykładu Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 stycznia 2014 r. przyjął, iż wprowadzenie przez administratora serwisu hostingowego automatycznego systemu moderacji treści może świadczyć o jego wiedzy na temat zamieszczania przez usługobiorców bezprawnych danych (w rozpatrywanym przez Sąd Najwyższy stanie faktycznym – wulgarnych wpisów) objętych tym systemem²⁹. Z kolei w wyroku z dnia 30 września 2016 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, zgodnie z którym wiedzę usługodawcy o bezprawnym charakterze danych może uzasadniać fakt, iż w związku z jego doświadczeniami z dotychczasowej działalności na polu świadczenia usług hostingu liczy się on z realną możliwością dokonywania przez internautów wpisów o treści naruszającej dobra osobiste konkretnych osób i wie, że zatrudniani przez niego moderatorzy i system automatycznej filtracji są nieskuteczne, ale jednocześnie godzi się z tym i nie podejmuje stosownych działań³⁰. Tym samym, podobnie rygorystycznie należy oceniać pod-

²⁷ Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 344, dalej u.s.u.d.e.

²⁸ M. Gumularz, *Komentarz do art. 14*, [w:] M. Gumularz, *Świadczenie usług drogą elektroniczną. Komentarz*, Warszawa 2019, s. 224.

²⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2014 r., I CSK 128/13, LEX nr 1526612.

³⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2016 r., I CSK 598/15, LEX nr 2151458.

mioty świadczące usługi hostingu, których strony internetowe są wykorzystywane do celów udostępniania treści o charakterze pornografii dziecięcej. Podkreślenia wymaga, iż, uwzględniając ogromną skalę przedmiotowego zjawiska przy jednoczesnym nagłaśnianiu go przez media, administratorzy serwisów hostingowych, jako podmioty profesjonalnie zajmujące się hostingiem, powinni być świadomi analizowanego problemu, wobec czego zasadne jest wymaganie od nich niezbędnej ostrożności polegającej na stosowaniu odpowiednich filtrów treści i przeciwdziałania rozpowszechnianiu tego rodzaju materiałów. Tym samym należy uznać, że wyłączenie ich odpowiedzialności za przechowywane dane na podstawie art. 14 ust. 1 u.ś.u.d.e. byłoby mało prawdopodobne. Na uwagę zasługuje przy tym zalecenie Komisji Europejskiej w sprawie środków mających na celu skuteczne zwalczanie nielegalnych treści w internecie będące wyrazem dostrzegania braku skuteczności dotychczasowych rozwiązań prawnych. Zgodnie z jego postanowieniami dostawcy usług hostingowych powinni podejmować proaktywne działania zmierzające do walki z nielegalnymi treściami, w tym materiałami dotyczącymi niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych. Od wskazanych podmiotów wymaga się zatem, aby wykrywały i zapobiegały rozpowszechnianiu tego rodzaju treści, przy czym pozostawia się im swobodę w wyborze konkretnych metod działania³¹. Wobec powyższego, bierność podmiotów świadczących usługi hostingu może zostać odebrana jako przyzwolenie na wykorzystywanie ich systemów teleinformatycznych do udostępniania pornografii dziecięcej.

Odrębnej analizy wymaga odpowiedzialność twórcy systemu SI, który został wykorzystany do wygenerowania bezprawnych treści, a tym samym do popełnienia przestępstwa. Powstaje pytanie, czy może on odpowiadać jako pomocnik, tj. czy swoim zachowaniem (stworzeniem systemu SI bez odpowiednich zabezpieczeń) ułatwił popełnienie czynu zabronionego. W doktrynie wskazuje się, iż strona podmiotowa pomocnictwa obejmuje zarówno zamiar bezpośredni, jak i ewentualny, wobec czego pomocnik powinien nie tylko obejmować świadomością kształt czynu, którego popełnienie ma zamiar ułatwić, lecz także świadomość, że jego zachowanie stanowi ułatwienie popełnienia czynu zabronionego przez inną osobę³². Odnosząc te rozważania do przypadku algorytmu Stable Diffusion, należy uznać, iż może to stanowić przykład postaci zamiaru ewentualnego, gdyż jego twórcy, udostępniając system SI pozbawiony odpowiednich ograniczeń, *de facto* stworzyli możliwość wykorzystywania go nie tylko w celach społecznie akceptowalnych, np. przez artystów, ale również w celu generowania materiałów o charakterze bezprawnym,

³¹ Zalecenie Komisji (UE) 2018/334 z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie działań na rzecz skutecznego zwalczania nielegalnych treści w internecie, Dz.U. UE. L. 2018, nr 63, s. 50.

³² M. Kulik, *Komentarz do art. 18, teza 38*, [w:] M. Mozgawa (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2023.

w szczególności pornografii dziecięcej. Sprawna reakcja twórców przedmiotowego algorytmu rozwiązuje problem jedynie częściowo, gdyż skutki wynikające z wytworzenia i powszechnego udostępnienia w Internecie treści pornograficznych z udziałem małoletnich częstokroć są już niemożliwe do odwrócenia.

Podsumowanie

Rozwój sztucznej inteligencji niesie ze sobą ogromne możliwości rozwoju współczesnych społeczeństw, opracowywania nowych technologii, wspierania medycyny czy po prostu podniesienia ogólnego poziomu życia poszczególnych jednostek. Niemniej jednak, poza licznymi korzyściami, postęp w analizowanej dziedzinie stwarza także nowe zagrożenia, wobec których prawo nie może pozostawać obojętne. Sztuczna inteligencja, jak każdy rewolucyjny wynalazek, nierzadko jest wykorzystywana w sposób społecznie nieakceptowalny. W tym kontekście jej zastosowanie w celu generowania pornografii dziecięcej budzi szczególną dezaprobatę. Należy przy tym zauważyć, iż przepisy prawa karnego uwzględniają wprawdzie specyfikę analizowanego problemu i stwarzają możliwość ścigania osób tworzących tego rodzaju materiały przy wykorzystaniu sztucznej inteligencji. Niemniej jednak ta reakcja stanowi po części jedynie niwelowanie skutków zjawiska zamiast przeciwdziałania jego źródłom w postaci braku wprowadzenia odpowiednich zabezpieczeń w algorytmach SI przez ich twórców oraz beczynności administratorów serwisów hostingowych służących udostępnianiu pornografii dziecięcej. To od tych dwóch grup podmiotów należy wymagać podejmowania konkretnych przedsięwzięć skorelowanych z postępującym rozwojem sztucznej inteligencji. W tym kontekście z nadzieją należy przyjąć zbliżające się wejście w życie tzw. Aktu w Sprawie Sztucznej Inteligencji („AI Act”), który przewiduje m.in., iż twórcy SI będą zobligowani do jej projektowania w sposób uniemożliwiający wykorzystywanie jej do generowania treści o charakterze bezprawnym³³. Wymaga bowiem podkreślenia, iż rozwój technologii, pomimo niezliczonych wynikających z tego korzyści, nie może następować przy jednoczesnej biernej akceptacji tworzenia nowych metod popełniania przestępstw, w tym związanych z niedopuszczalnym uprzedmiotawianiem dzieci stanowiących grupę, którą prawo powinno chronić w sposób szczególny.

³³ Parlament Europejski, *AI Act: a step closer to the first rules on Artificial Intelligence*, <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20230505IPR84904/ai-act-a-step-closer-to-the-first-rules-on-artificial-intelligence> (dostęp: 22.05.2023).

Bibliografia

Literatura

- Bastian M., *Stable Diffusion v2 removes NSFW images and causes protests*, <https://the-decoder.com/stable-diffusion-v2-removes-nude-images-and-causes-protests/> (dostęp: 19.05.2023).
- Berent M., Filar M., *Komentarz do art. 202*, [w:] M. Filar (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2016.
- Cotterill T., *Paedophiles are using AI to create child abuse images: National Crime Agency warns artificial intelligence is being harnessed to make pictures and 'deep fake' videos of real-life victims*, <https://www.dailymail.co.uk/news/crime/article-11665797/Paedophiles-using-AI-art-generators-create-child-porn.html> (dostęp: 19.05.2023).
- Gumularz M., *Komentarz do art. 14*, [w:] M. Gumularz (red.), *Świadczenie usług drogą elektroniczną. Komentarz*, Warszawa 2019.
- Insider Intelligence, *Use of AI in healthcare & medicine is booming – here's how the medical field is benefiting from AI in 2023 and beyond*, <https://www.insiderintelligence.com/insights/artificial-intelligence-healthcare/> (dostęp: 19.05.2023).
- Konarska-Wrzošek V., *Komentarz do art. 202*, [w:] V. Konarska-Wrzošek (red.), *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2020.
- Kulik M., *Komentarz do art. 18*, [w:] M. Mozgawa (red.), *Kodeks karny. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2023.
- Lipiński K., *Komentarz do art. 202*, [w:] J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz*, Warszawa 2021.
- Minevich M., *How To Fight Climate Change Using AI*, <https://www.forbes.com/sites/mark-minevich/2022/07/08/how-to-fight-climate-change-using-ai/?sh=5f274222a838> (dostęp: 19.05.2023).
- Parlament Europejski, *AI Act: a step closer to the first rules on Artificial Intelligence*, <https://www.europarl.europa.eu/news/pl/press-room/20230505IPR84904/ai-act-a-step-closer-to-the-first-rules-on-artificial-intelligence> (dostęp: 22.05.2023).
- Sejm Rzeczypospolitej Polskiej VI kadencji, *Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, druk nr 458*, [https://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/BD484FF08B72D63CC12574360036FDBB/\\$file/458.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/Druki6ka.nsf/0/BD484FF08B72D63CC12574360036FDBB/$file/458.pdf) (dostęp: 22.05.2023).
- Serebrin J., *Quebec man sentenced to prison for creating AI-generated, synthetic child pornography*, <https://montreal.ctvnews.ca/quebec-man-sentenced-to-prison-for-creating-ai-generated-synthetic-child-pornography-1.6372624> (dostęp: 19.05.2023).
- Sparkes M., *DeepMind's protein-folding AI cracks biology's biggest problem*, <https://www.newscientist.com/article/2330866-deepminds-protein-folding-ai-cracks-biologys-biggest-problem/> (dostęp: 19.05.2023).
- Szramka P., *Interpelacja nr 38607 do ministra sprawiedliwości w sprawie zagrożeń ze strony algorytmów AI*, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/InterpelacjaTresc.xsp?key=CNLECS> (dostęp: 19.05.2023).

Wiggers K., *Deepfakes for all: Uncensored AI art model prompts ethics questions*, <https://techcrunch.com/2022/08/24/deepfakes-for-all-uncensored-ai-art-model-prompts-ethics-questions/> (dostęp: 19.05.2023).

Akty normatywne

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, tekst jedn. Dz.U. z 2022 r., poz. 1138 z późn. zm.

Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., poz. 344.

Ustawa z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2018 r. Nr 214, poz. 1344.

Decyzja Ramowa Rady 2004/68/WSiSW z dnia 22 grudnia 2003 r. dotycząca zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci i pornografii dziecięcej, Dz.U. UE. L. 2004, nr 13, s. 44.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/93/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW, Dz.U. UE. L. 2011, nr 335 z późn. zm.

Zalecenie Komisji (UE) 2018/334 z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie działań na rzecz skutecznego zwalczania nielegalnych treści w internecie, Dz.U. UE. L. 2018, nr 63.

Criminal Code (R.S.C., 1985, c. C-46), <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-46/FullText.html> (dostęp: 19.05.2023).

Orzecznictwo

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2014 r., I CSK 128/13, LEX nr 1526612.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2016 r., I CSK 598/15, LEX nr 2151458.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2017 r., III KK 188/16, LEX nr 2321853.